SVEUČILIŠTE U RIJECI
Filozofski fakultet

Adresa: Sveučilišna avenija 4
51 000 Rijeka
Hrvatska
Telefon: +385 (51) 265-600; +385 (51) 265-602
E-mail: dekanat@ffri.uniri.hr
Web: www.ffri.uniri.hr

Odsjek za filozofiju

Doktorski studij

Filozofija i suvremenost

Izvedbeni nastavni planovi

za akademsku godinu 2025./2026.

(izmjene i dopune izvedbenih planova)

Rijeka, veljača 2026.

Na *Doktorskom studiju Filozofija i suvremenost* u tijeku je akademska godina 2024./2025., koja je započela u mjesecu svibnju 2025. godine.

Akademska godina 2025./2026. prema nastavnom planu i programu za studente 1. i 2. godine *Doktorskog studija Filozofija i suvremenost* na rasporedu se održavaju izborni predmeti. Studenti su obavezni prema programu izabrati izborne predmete s popisa predmeta (u nastavku):

POPIS IZBORNIH PREDMETA OD I. DO IV. SEMESTRA						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS[1]
Teorije znanja	Prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija	15	0	15	7	i
Moralne teorije	Doc. dr. sc. Nebojša Zelič	15	0	15	7	i
Ontologija	Prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	i
Logika	Prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	i
Percepcija	Prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija	15	0	15	7	i
Spoznaja i društvo	Prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija	15	0	15	7	i
Moralna zbilja	Doc. dr. sc. Ivan Cerovac	15	0	15	7	i
Metode moralnog rasuđivanja	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Etički intuicionizam	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Etika i epistemologija	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Znanje i skepticizam	Prof. dr. sc. Mylan Engel	15	0	15	7	i
Teorija djelovanja	Prof. dr. sc. Gabriele De Anna	15	0	15	7	i
Normativnost i intencionalnost	Dr. sc. Nenad Smokrović	15	0	15	7	i
Boja i kvalitativna stanja	Doktorski studij	15	0	15	7	i
Komparativna psihologija	Prof. dr. sc. Mladenka Tkalčić	15	0	15	7	i
Evolucija i vrijednosti	Prof. dr. sc. Predrag Šustar	15	0	15	7	i
Teorije istine	Prof. dr. sc. Boran Berčić	15	0	15	7	i
Filozofski i politički aspekti genetike ponašanja	Prof. dr. sc. Neven Sesardić	15	0	15	7	i
Filozofija matematike	Prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	i
Matematička logika	Prof. dr. sc. Majda Trobok	15	0	15	7	i
Filozofija logike	Prof. dr. sc. Nenad Smokrović	15	0	15	7	i
Logičke konstante: što su i kako ih razumijemo?	Prof. dr. sc. Pierdaniele Giaretta	15	0	15	7	i
Apriorna spoznaja	Doktorski studij	15	0	15	7	i
Suvremene rasprave o spoznaji	Izv. prof. dr. sc. Søren Overgaard	15	0	15	7	i
Umjetnost i moral	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	i
Deliberativna demokracija	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Građanski neposluh	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i

Samozavaravanje: Oblici namjerne iracionalnosti	Prof. dr. sc Luca Malatesti	15	0	15	7	i
Samospoznaja iskustva	Prof. dr. sc. Luca Malatesti	15	0	15	7	i
Suvremene teme (iz filozofije i epistemologije religije)	Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	i
Socijalna filozofija	Prof. dr. sc. Petar Bojanić	15	0	15	7	i
Suvremene teme: logika i svijet	Prof. dr. sc. Nenad Smokrović	15	0	15	7	i
Filozofija egzistencije	Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	i
Aspekti distributivne pravednosti	Doc. dr. sc. Neven Petrović	15	0	15	7	i
Filozofija uma	Prof. dr. sc. Luca Malatesti	15	0	15	7	i
Metafilozofija: filozofija o filozofiji	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Filozofija psihologije	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Metodologija pisanja i izlaganja filozofskog rada	Doc. dr. sc. Filip Čeč i doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš	15	0	15	7	i
Etika i politika	Prof. dr. sc. Elvio Baccarini	15	0	15	7	i
Projektno planiranje i znanstvena istraživanja	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Filozofija dobrobiti	doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš i doc. dr. sc. Nebojša Zelič	15	0	15	7	i
Filozofija psihijatrije	Prof. dr. sc. Luca Malatesti i izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako	15	0	15	7	i
Odabrane teme filozofije odgoja	Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović	15	0	15	7	i
Suvremene teme u estetici	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	i
Umjetnost, društvo i humanistika	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović	15	0	15	7	i

Bit će aktivirani samo pojedini izborni predmeti s ovoga popisa koji će biti revidirani prije početka izvođenja nastave/upisa na studij. Pojedini izvedbeni programi izbornih kolegija također će biti dostupni prije početka izvođenja nastave.

Kompletan program doktorskog studija možete pronaći na poveznici https://ffri.uniri.hr/wp-content/uploads/FIL_program_poslijediplomski_2021-4.pdf.

Struktura doktorskog programa *Filozofija i suvremenost*

POPIS PREDMETA						
Semestar: I.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS[2]
Izborni predmet 1		15	0	15	7	I
Izborni predmet 2		15	0	15	7	I
Izborni predmet 3		15	0	15	7	I
Sastanci doktoranada s raspravama o okvirnim prijedlozima istraživanja		0	0	30	9	O

POPIS PREDMETA						
Semestar: II.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Izborni predmet 4		15	0	15	7	I
Izborni predmet 5		15	0	15	7	I
Izborni predmet 6		15	0	15	7	I
Sastanci s potencijalnim mentorom		0	0	0	4	O
Sastanci doktoranada s raspravom istraživačkih planova		0	0	30	5	O

POPIS PREDMETA						
Semestar: III.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Izborni predmet 7		15	0	15	7	I
Sastanci doktoranada s izlaganjem sadržaja istraživanja		0	0	30	7	O
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	10	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	6	I

POPIS PREDMETA						
Semestar: IV.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Prijava i obrana naslova teme doktorskog rada		0	0	0	7	O
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	10	O
Sastanci doktoranada s izlaganjem sadržaja istraživanja		0	0	30	7	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	6	I

POPIS PREDMETA						
Semestar: V.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	20	O
Sastanci doktoranada s izlaganjem znanstvenih radova		0	0	30	5	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	5	I

POPIS PREDMETA						
Semestar: VI.						
PREDMET	NOSITELJ	P	V	S	ECTS	STATUS
Rad s mentorom i izrada doktorskog rada		0	0	0	20	O
Sastanci doktoranada s izlaganjem znanstvenih radova		0	0	30	5	O
Izvannastavne i izborne aktivnosti		0	0	0	5	I

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Deliberativna demokracija
Studij	Poslijediplomski doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	1. ili 3.
Akademska godina	2025/26
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Elvio Baccarini
Kabinet	418
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	265641
e-mail	ebaccarini@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
Telefon	
e-mail	
Suradnica na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Definicija deliberativne demokracije

- Proceduralna deliberativna demokracija
- Epistemološka deliberativna demokracija
- Deliberativna demokracija i Rawlsov javni um
- Deliberativna demokracija i jednakost

 Deliberativna demokracija i legitimitet zakona

 Deliberativna demokracija i multikulturalizam

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Očekuje se da će studenti koji će uspješno dovršiti rad na predmetu moći:

- izraziti shvaćanje pojma deliberativne demokracije;
- raspolagati argumentima u prilog deliberativnoj demokraciji;
- razlikovati između proceduralnog i epistemološkog oblika deliberativne demokracije;
- kritički prosuditi prednosti i nedostatke deliberativne demokracije u odnosu na druge oblike demokracije;
- prosuditi učinkovitost institucija deliberativne demokracije u uvjetima kulturnog pluralizma;
- prosuditi aktualno djelovanje demokratskih institucija u Hrvatskog, Europi i svijetu.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	**0**
Kontinuirana provjera znanja 1	1	**20**
Kontinuirana provjera znanja 2 (esej)	5	**80**
ZAVRŠNI ISPIT		
UKUPNO	7	**100**

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. J. Cohen, Philosophy, Politics, Democracy, Cambridge, Mass., Harvard University Press, 2009.

2. G. F. Gaus, Justificatory Liberalism. An Essay on Epistemological and Political Theory, Oxford, Oxford University Press, 1996.

3. D.M. Estlund, Democratic Authority. A Philosophical Framework, Princeton, Princeton University Press, 2008.

IZBORNA LITERATURA

1. J. Bohman i W. Rehg (ur.), Deliberative Democracy. Essays on Reason and Politics, Cambridge, Mass., The MIT Press, 1997.

2. G.F. Gaus, Contemporary Theories of Liberalism. Public Reason as a Post-Enlightenment Project, London, SAGE publications, 2003.

3. R. Geenens i R. Tinnevelt (ur.), Does Truth Matter? Democracy and Public Space, Dordrecht, Springer, 2009.

4. A. Gutmann i D. Thomson, Democracy and Disagreement, Cambridge, Mass., The Belknap Press of Harvard University Press, 1996.

5. J. Elster (ur.), Deliberative Democracy, Cambridge, Cambridge University Press, 1998.

6. R.B. Talisse, Democracy and Moral Conflitct, Cambridge, Cambridge University Press, 2009.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati ću se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009.

Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na preddiplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija isključivo ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Proljetni izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave

Ljetni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Jesenski izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
U skladu s rasporedom	Teorije političkog legitimiteta
	Javni um
	Konsenzualni model javnoga uma
	Konvergencijski model javnoga uma
	Jesu li znanstveni razlozi valjani?
	Uzrokuje li zahtjev javnoga uma epistemičku nepravdu?
	Proceduralna teorija demokracije
	Eksperti i javna deliberacija
	Društvena jednakost kao preduvjet deliberacije
	Idealna i ne-idealna teorija u političkoj filozofiji
	Osobe s teškim kognitivnim poremećajima i javna deliberacija
	Ugrožene skupine i javna deliberacija
	Teorija kulturalne kognicije i javna deliberacija
	Političke stranke i javna deliberacija
	Pluralni glas

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
shvatiti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o deliberativnoj demokraciji	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam - sloboda, različita razumijevanja;	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

	distribucija, pravednost		
Kreativno upotrebljavati stečene spoznaje, samostalnom interpretacijom novih srodnih tematika	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam - sloboda, različita razumijevanja; distribucija, pravednost	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Povezati rasprave uže vezane za filozofsko političke teme i spoznaje iz drugih područja	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam - sloboda, različita razumijevanja; distribucija, pravednost	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej
Demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	- Država i legitimitet; društveni ugovor; anarhizam vs. etatizam - demokracija: različita shvaćanja; deliberacija; demokracija vs. autoritarizam - sloboda, različita razumijevanja; distribucija, pravednost	- predavanja - diskusije	- sudjelovanje u raspravi - završni esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Filozofija dobrobiti
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	
Akademska godina	2025./2026.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš i doc. dr. sc. Nebojša Zelič (sabbatical)
Kabinet	426
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Po dogovoru
Telefon	265 640
e-mail	anag@ffri.uniri.hr; nzelic@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Rasprava o dobrobiti jedan je od najstarijih problema u povijesti filozofije. Razlog za to vjerojatno leži u činjenici da svi ljudi žele živjeti dobro, odnosno ostvariti svoju dobrobit. Grčki filozofi su upravo kao jedan od središnjih problema kojima su se bavili izdvajali problem sreće i dobrobiti, odnosno pitanje kako živjeti da bismo ostvarili dobar život, dobrobit ili sreću. No ono što su oni već uočili jesu da postoje stvari, poput novca ili materijalnih dobara, koja su dobra za nas, ali su dobra u instrumentalnom smislu, na način da nam služe kao sredstva za ostvarenje dobrobiti ili sreće. Pitanje koje su si dalje postavljali odnosilo se na potragu za stvarima koja su takva da su dobra za nas sama po sebi, odnosno da su intrinzično vrijedna. Stoga su neki sreću ili dobrobiti ili to krajnje dobro izjednačavali s ugodom, neki s vrlinama, a neki s kombinacijom vrlina i izvanjskih dobara. Time su otvorili veliku raspravu o prirodi i određenju sreće ili dobrobiti i raspravu koja se bavi najosnovnijim pitanjem: u čemu se dobrobit sastoji?

U suvremenoj filozofiji također nalazimo raspravu koja se bavi, poput grčkih filozofa, samim pojmom dobrobiti te ga pokušava specificirati, na način da utvrdi prirodu dobrobiti. U tom kontekstu nekoliko je važnih filozofskih pozicija s kojima ćemo se upoznati u okviru ovoga kolegija. Temeljna podjela pozicija uključuje ove glavne pozicije: (a) hedonizam, (b) perfekcionizam, (c) teoriju ispunjanja želja, (e) hibridne teorije i (f) teoriju objektivne liste. No teorije dobrobiti posebno su zanimljive kada ih se pokuša primijeniti u drugim kontekstima, primjerice kada pokušavate utvrditi je li netko ostvario svoju dobrobit i u kojoj mjeri ju je ostvario? Hoćete li se u tom slučaju osloniti na subjektivne doživljaje pojedinaca i to kako oni doživljavaju vlastitu dobrobit ili ćete se u procjeni nečijeg života voditi za nekim objektivnim kriterijima dobrog života neovisno o subjektivnoj procjeni pojedinaca. Kako uopće mjeriti dobrobit? Na koje važne stvari i vrijednosti ćete se uopće fokusirati pri mjerenju dobrobiti? Zatim, pitanje koje se nameće u kontekstu težnje za ostvarenjem vlastite dobrobiti odnosi se na način kako ćete tretirati druge dok ostvarujete svoju sreću? Hoćete li ih koristiti isključivo kao sredstva za ostvarenje vlastite dobrobiti ili ćete žrtvovati vlastitu dobrobit u korist drugih? Također, otvara se i pitanje u kojoj mjeri je dobrobit pojedinca ovisna o društvu u kojem živi i je li društvo dužno osigurati osnovna dobra koja su nužna za neki minimalno dobar život?

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

1. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati osnovne pozicije u raspravi o dobrobiti: hedonizam, perfekcionizam, teoriju ispunjenja želja, teoriju objektivne liste te hibridne teorije.

2. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati raspravu i osnovne pozicije u pogledu problema mjerenja dobrobiti, te odnosa dobrobiti i sreće.

3. Studenti će moći opisati, objasniti i kritički interpretirati rasprave iz političke filozofije koje dobrobit povezuju s problemima društvene nejednakosti, te ukazuju na praktičnu primjenu pojma dobrobiti u kontekstu javnih politika iz perspektive pristupa temeljenog na sposobnostima.

4. Studenti će moći kritički usporediti pojedine teorije, identificirati i primijeniti argumente pojedinih teorija, te evaluirati teorije i argumente unutar rasprave, ukazujući na njihove prednosti i nedostatke.

5. Studenti će dodatno razviti sposobnost filozofskog čitanja i razumijevanja, kritičkog mišljenja, kao i sposobnost izražavanja vlastitih stavova o problemu dobrobiti, koji će biti utemeljen na pročitanoj literaturi.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X		X
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**
		X	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	4	
Esej	2	
ZAVRŠNI ISPIT		
UKUPNO	7	**100**

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Annas, J. (2011) Intelligent Virtue. Oxford: Oxford University Press

Badhwar, N.K. (2014) *Well-being: happiness in a worthwhile life*. Oxford; New York: Oxford University Press.

Besser, L. L. (2021) THE PHILOSOPHY OF HAPPINESS: An Interdisciplinary Introduction. New York i London: Routledge.

Kneer, Markus & Haybron, Daniel. (2023). Taking the Morality Out of Happiness. SSRN Electronic Journal. 10.2139/ssrn.4350806.

IZBORNA LITERATURA

Guy Fletcher (ur.), (2016) *The Routledge Handbook of the Philosophy of Well-Being* (London: Routledge).
Fletcher, G. (2016) *The Philosophy ofWell-Being: An Introduction* (Oxon/New York: Roultledge)
Arneson, R. J. (2000) 'Perfectionism and Politics', *Ethics*, Vol. 111, No. 1., pp. 37-63.
Griffin, J., 1986, Well-being, Oxford: Clarendon Press.

Hurka, T., 1993, Perfectionism, Oxford: Clarendon Press.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obavezno (dijelom online ili uživo u dogovoru sa studentima)

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

e-mail

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

e-mail

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno (esej)

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvod u područje, dogovor oko rada i tema (teme su okvirne i široko postavljene oko glavne okosnice: odnos vrline i sreće, a preciznije će se odrediti u dogovoru s doktorskim studentima)
2.	Osnove prudencijalne vrijednosti: sreća, dobrobit i dobar život
3.	Priroda sreće: ugoda, zadovoljstvo životom, emocionalno stanje i sreća kao psihička afirmacija
4.	Priroda dobrobiti: dobrobit i vrlina; sreća i ljudski procvat
5.	Ostvarenje sreće: sreća u društvenom kontekstu
6.	Odnos vrline i sreće
7.	Razlikovanje sreće i dobrobiti
8.	Kritika postojećih teorija

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
opisati, objasniti i kritički interpretirati osnovne pozicije u raspravi o dobrobiti: hedonizam, perfekcionizam, teoriju ispunjenja želja, teoriju objektivne liste te hibridne teorije.	Osnove prudencijalne vrijednosti; Priroda sreće	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
opisati, objasniti i kritički interpretirati raspravu i osnovne pozicije u pogledu problema	Priroda sreće i priroda dobrobiti	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej

mjerenja dobrobiti, te odnosa dobrobiti i sreće.			
opisati, objasniti i kritički interpretirati rasprave iz političke filozofije koje dobrobit povezuju s problemima društvene nejednakosti, te ukazuju na praktičnu primjenu pojma dobrobiti u kontekstu javnih politika iz perspektive pristupa temeljenog na sposobnostima.	Sreća u društvenom kontekstu	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
kritički usporediti pojedine teorije, identificirati i primijeniti argumente pojedinih teorija, te evaluirati teorije i argumente unutar rasprave, ukazujući na njihove prednosti i nedostatke.	Osnove prudencijalne vrijednosti	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej
razviti sposobnost filozofskog čitanja i razumijevanja, kritičkog mišljenja, kao i sposobnost izražavanja vlastitih stavova o problemu dobrobiti, koji će biti utemeljen na pročitanoj literaturi.	Cjelokupni sadržaj kolegija	Predavanje; rad na tekstu; problemsko učenje; samostalno istraživanje; projektna nastava	Esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	**Odabrane teme filozofije odgoja**
Studij	Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij *Filozofija i suvremenost*
Semestar	Ljetni
Akademska godina	2025./2026.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema dogovoru
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Aleksandra Golubović
Kabinet	F-423
Vrijeme za konzultacije (dva termina)	Utorkom od 10-11,30 h, i prema dogovoru
Telefon	
e-mail	aleksandra.golubovic@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Cilj kolegija je da studenti budu sposobni argumentirati temeljne pozicije odabranih filozofa odgoja počevši od antike pa sve do suvremenog doba. Fokus će biti stavljen na suvremene autore, teme, pitanja, izazove i probleme.

Studenti će analizirati glavne rasprave (teme i probleme) iz ove discipline. Biti će sposobni navesti, izložiti, analizirati, objasniti i vrednovati – glavne rasprave koje potječu iz različitih razdoblja filozofije odgoja, a osobito one koje prevladavaju u suvremenoj filozofiji odgoja (raspravu o definiciji odgoja, odgojnim praksama, metodama i cilju odgojnih utjecaja, fenomenu odgoja, odnosu između odgoja i obrazovanja, odnosu između odgojitelja i odgajanika, manipulaciji u odgoju (utjecaj kulture, civilizacije, politike), utjecaju etičkih i moralnih učenja na odgoj, učenje i poučavanje, slobodi u odgoju, primatu između direktnog ili indirektnog pristupa odgoju (tj. odgoju karaktera i kognitivno-razvojnom pristupu); poteškoćama u određivanju odgojnih vrijednosti, problemu vezanom za moralne/odgojne uzore; tipovima odgojitelja; izazovima, problemima, poteškoćama i perspektivama u tradicionalnim i suvremenim raspravama o ključnim aspektima (filozofije) odgoja.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Studenti će moći:

1. prikazati, analizirati i vrednovati odabrane autore i teme iz područja filozofije odgoja
2. izložiti, kritički analizirati i prosuditi temeljne pozicije (učenja/teorije) odabranih filozofa odgoja, s naglaskom na suvremene autore
3. definirati i objasniti ključne teze/pojmove/teorije/prakse te navesti primjere i smjernice (argumente, probleme i analize slučaja) za budućnost.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad

x	x	x	X
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**
x		**x**	**x**

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave **Aktivnost u nastavi**	2	**30**
Izlaganje	2	**35**
Esej	3	**35**
ZAVRŠNI ISPIT		
UKUPNO		

Opće napomene: Ukupan uspjeh studenta rezultat je triju ključnih aktivnosti; aktivnog sudjelovanja na nastavi, pripremi literature i pojedinačnim izlaganjima, a u dogovoru s mentorom student može odrađivati i dodatne aktivnosti (sudjelovanje na konferencijama; objava radova).

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1) Platon, *Država*, Zagreb, 1997.

2) Jean Jacques Rousseau, *Emilio*, Bari, 2003. (ili engl. prijevod)

3) Jacques Maritain – *Education at the crossroad*, New Haven-London, 1964.

4) Stephen M. Cahn, *Classic and Contemporary Readings in the Philosophy of Education*, New York, 1997.

5) Pavao Vuk-Pavlović, *Filozofija odgoja*, Zagreb, 2016.

6) William Frankena, *Philosophy of education*, New York, 1965.

7) John Dewey, *Vaspitanje i demokratija* (uvod u filosofiju vaspitanja), Cetinje, 1970. (ili engl. prijevod)

8) Alfred N. Whitehead, *The Aims of Education and Other Essays*, New York, 1929.

9) Odabrana djela iz opusa – Paulo Freire (*Pedagogija obespravljenih*, itd.)

10) Philip Kitcher, *The Main Enterprise of the World: Rethinking Education*, Oxford University Press, New York, 2021.

IZBORNA LITERATURA

1) Boran Berčić, *Filozofija* (sv. 1), Ibis grafika, Zagreb, 2012.
2) Michael L. Peterson, *Philosophy of Education* (Issues and Options), Leicester, 1986.
3) William Frankena, *Etika*, Zagreb, 1998.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). Od studenata se očekuje izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

- Mrežne stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju
- Oglasne ploče Odsjeka za filozofiju
- Elektronička pošta
- Tajništvo Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

E-mail, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni (esej) ili usmeni ispit

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Prema dogovoru sa studentima
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
U skladu s dogovorom	Izazovi i perspektive filozofije odgoja kroz povijest
	Odgoj i obrazovanje, znanje i djelovanje – odnos, ovisnost
	Platon – antika, utjecaj Sokrata i Aristotela
	Obrazovanje i odgoj, znanje i izgradnja osobnosti – Platon
	Obrazovanje i odgoj, znanje i izgradnja osobnosti – Rousseau
	Obrazovanje i odgoj, znanje i izgradnja osobnosti – Dewey
	Izgradnja karaktera – osobnosti Doprinos poučavanja i učenja izgradnji osobnosti

	Odnosi među sudionicima obrazovanja i odgoja
	'Ciljevi' obrazovanja
	Sloboda
	Disciplina
	Metode i ciljevi odgoja i obrazovanja
	Odgojne prakse – kroz povijest
	Direktan i/ili indirektan odgoj
	Philip Kitcher – ispunjenje
	Philip Kitcher – moralni razvoj
	Philip Kitcher – umjetnost
	Philip Kitcher – razumijevanje nas samih
	Primjeri u odgoju (analize slučajeva)
	Odgojni uzori i autoriteti
	Odgojne vrijednosti
	(teme se mogu modificirati ovisno o interesima studenata

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	**SADRŽAJ**	**AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)**	**METODE VREDNOVANJA**
Opisivanje, objašnjavanje, interpretiranje, obrazlaganje i vrednovanje glavnih pozicija odabranih autora i P. Kitchera	Odabrana poglavlja iz djela istaknutih autora i P. Kitchera	Predavanja (interaktivna), rad na tekstu, rasprava, frontalni rad, individualni rad, analiza i interpretacija teksta	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Argumentiranje	Filozofske teorije o odgoju kroz povijest (tekstovi), primjeri, problemi i analiza slučaja	Predavanja, rad na tekstu, rasprava, frontalni rad, individualni rad, analiza i interpretacija djela	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi
Vrednovanje	Odabrana poglavlja različitih filozofa	Predavanja, rad na tekstu, rasprava, frontalni rad, individualni rad, grupni rad	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Procijeniti kvalitetne filozofske argumente/rješenja u odabranim poglavljima i zauzeti kritički stav o njima	Filozofski tekstovi Teme Autor(i)	Rasprave - argumenti i protuargumenti	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Moralna zbilja
Studij	Poslijediplomski sveučilišni studij *Filozofija i suvremenost*
Semestar	II.
Akademska godina	2025. / 2026.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da (engleski jezik)
Nositelj kolegija	doc. dr.sc. Ivan Cerovac
Kabinet	F-424
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	+385 51 265 646
e-mail	icerovac@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Kolegij se bavi metaetičkim raspravama i njihovim primjenama na normativnu etiku.

- **Podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija**

Semantička analiza moralnog govora, na temelju klasika kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija, ali u obradi suvremenijih autora.

- **Intuicionizam**

Suvremene interpretacije intuicionizma koje revitaliziraju ovu poziciju, kod autora s posebnim osvrtom na R. Audia, J. Dancya.

- **Emotivizam**

Pretpostavlja se spoznaja klasičnog emotivizma iz prvih desetljeća stoljeća (Ayer, Stevenson), a rasprava će se ticati suvremenijih prijedloga (npr. A. Gibbard), uz distinkciju emotivizma kao semantičke teorije i emotivizma kao spoznajne teorije (npr. J. D'Arms i D. Jacobson).

- **Preskriptivizam**

Kritički će se razmatrati prijedlog R.M. Harea, kao paradigmatskog autora za univerzalističku i antikognitivističku poziciju u etici, prije svega s obzirom na suvremene i aktualne kritike negiranja univerzalizma kao pristupa modelu moralnog rasuđivanja, te kritika mogućnosti nuđenja radikalne antikognitivističke pozicije.

- **Analogija sa sekundarnim svojstvima**

Razmatrati će se prijedlog koji uspostavlja analogiju između moralnih svojstava i sekundarnih svojstava u sklopu naturalističkog i u sklopu normativističkog prijedloga. Glavni autori koji će se razmatrati su D. Lewis, B. Brower, M. Johnston, J. McDowell i D. Wiggins

- **Naturalizam**

Prikazat će se naturalističke kritike moralnog realizma (Harman, Mackie, Timmons) i naturalističke obrane moralnog realizma (u redukcionističkom i u neredukcionističkom obliku). Obraditi će se i tematike iz suvremenog neo-aristotelovskog naturalizma. Ponudit će se i rasprava o analogiji između epistemološkog naturalizma i moralnog naturalizma.

- **Kantovski prijedlozi**

Radi se o suvremenim prijedlozima koji naglašavaju važnost racionalnog rasuđivanja u području morala, kao i internalističkog pristupa motivaciji. Naglasak je na suvremenom razvoju kantovskih modela, u smjerovima jakog deduktivističkog programa, odnosno konstruktivističkog programa.

- **Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam**

Prikazati će se klasične epistemološke metode s njihovom primjenom u području morala, prije svega Audiev fundacionalizam, te Danielsov i DePaulov koherentizam. Nakon prikaza teškoća primjena ovih metoda, prikazati će se kontekstualistički prijedlog, koji se pojavljuje i kao alternativa i kao nadopuna ovim metodama.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu studenti (doktorandi) će moći:

1. informirano i kritički raspravljati o vodećih suvremenim pozicijama i teorijskim pitanjima koja su vezana uz moral, njegovo podrijetlo, tipove moralnih iskaza, te implikacijama koje metaetika ima na normativnu etiku;
2. služiti se složenom, usko specijaliziranom i zahtjevnom znanstvenom literaturom;
3. samostalno evaluirati postojeće pozicije, stvarati argumente i pronalaziti protuprimjere kako bi podržali ili kritizirali neku od teza ili pozicija;
4. napisati originalni znanstveni rad iz tematskih područja koja pokriva kolegij;
5. primijeniti znanja i spoznaje iz područja etike na filozofske rasprave u drugim disciplinama, kao i na znanstvene rasprave unutar drugih područja i polja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1,0	**0**
Aktivnost na nastavi	1,0	**10**
Kontinuirana provjera znanja (seminarski rad)	5,0	**90**
ZAVRŠNI ISPIT	-	**-**
UKUPNO	7	**100**

Opće napomene:

<u>Varijanta 1 bez završnog ispita</u>

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Sinnott-Armstrong, W., Timmons, M. (ur.), *Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology*, Oxford University Press, 1996.

2. Sayre-McCord, G. (ur.), *Essays on Moral Realism*, Cornell University Press, 1988.

IZBORNA LITERATURA

1. Dancy, J., *Ethics without Principles*, Oxford University Press, 2004.
2. DePaul, M, Zagzebvski, L. (ur.), *Intellectual Virtue. Perspectives from Ethics and Epistemology*, Clarendon Press, 2003.
3. Korsgaard, C.M., *Creating the Kingdom of Ends*, Cambridge University Press, 1996.
4. McDowell, J., *Mind, Value and Reality*, Harvard University Press, 1998.
5. Schafer-Landau, R., *Moral Realism. A Defence*, Oxford University Press, 2003.
6. Stratton-Lake, P. (ur.), *Ethical Intuitionism*, Clarendon Press, 2002.
7. A. Gibbard, *Wise Choices, Apt Feelings*, Harvard University Press, 1990.
8. Timmons, M., *Morality without Foundations*, Oxford University Press, 1999.
9. D. Wiggins, *Needs, Values and Truth*, Blackwell, 1987.
10. Williams, B., *Ethics and the Limits of Philosophy*, Harvard University Press,1985.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su dužni redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u njezinom izvođenju kroz pitanja pojašnjenja, prigovore i komentare. Student je zadovoljio redovito pohađanje nastave ako je prisustvovao na 70% održanih predavanja i seminara. U iznimnim okolnostima, kada student iz opravdanih razloga nije pohađao nastavu u dovoljnoj mjeri, nastavnik može studentu dati dodatne zadatke kako bi nadoknadio propušteni angažman oko pohađana nastave, te mogao ispuniti obavezu nužnu za polaganje kolegija.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Usmena i pismena priopćenja na nastavi, oglasna ploča, web-stranice, Merlin, email

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, elektronička pošta, Skype, MS Teams, Zoom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Kolegij nema završni ispit. Svi se bodovi prikupljaju tijekom nastave.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Studenti koji nisu sigurni kada i kako ispravno navesti izvor pozvani su da se jave nastavniku putem elektroničke pošte ili na konzultacijama.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1. termin (3P)	Uvod u kolegij, podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija
2. termin (4P)	Intuicionizam i naturalizam
3. termin (4P)	Emotivizam i preskriptivizam
4. termin (4P)	Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam
5. termin (4S)	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)
6. termin (4S)	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)
7. termin	Izlaganje studentskih seminara na teme po vlastitom izboru (unutar tema koje pokriva kolegij)

(4S)	
8. termin (3S)	Završna rasprava

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	**SADRŽAJ**	**AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)**	**METODE VREDNOVANJA**
1.	1-8	Poučavanje frontalnom nastavom, seminarska izlaganja studenata, sudjelovanje u raspravama	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
2.	5-8	Izrada i izlaganje seminarskog rada, konzultacije	Seminarski rad
3.	5-8	Pisanje seminarskog rada, sudjelovanje u raspravama nakon izlaganja drugih kolega	Aktivnost na nastavi Seminarski rad
4.	5-8	Izrada seminarskog rada, konzultacije, priprema izlaganja rada i modificiranje rada prema komentarima i kritikama nastavnika i kolega	Seminarski rad
5.	1-8	Poučavanje frontalnom nastavom, seminarska izlaganja studenata, sudjelovanje u raspravama	Aktivnost na nastavi

SYLLABUS

KEY INFORMATION ABOUT THE COURSE	
Course title	Moral Reality
Study programme	Postgraduate University Study Philosophy and Modernity
Semester	II
Academic year	2025/2026
ECTS credits	7
Contact hours (Lectures + Seminars + Practical work)	15+0+15
Time and venue of classes	
Language of instruction	Croatian or English
Course instructor	Asst. Prof. Ivan Cerovac, PhD
Office number	F-424
Office hours	Avalibale on the department web-page
Phone	+385 51 265 646
Email	icerovac@uniri.hr

I. DETAILED COURSE DESCRIPTION

COURSE OVERVIEW

The course deals with metaethical debates and their applications to normative ethics.

Division between cognitivist and non-cognitivist positions

Semantic analysis of moral discourse, based on classical cognitivist and non-cognitivist positions, but by addressing more contemporary authors.

Intuitionism

Contemporary interpretations of intuitionism that revitalize this position, with a special focus on authors like R. Audi and J. Dancy.

Emotivism

Assuming knowledge of classical emotivism from the early decades of the past century (Ayer, Stevenson), the discussion will concern more contemporary proposals (e.g., A. Gibbard), with a distinction between emotivism as a semantic theory and emotivism as a cognitive theory (e.g., J. D'Arms and D. Jacobson).

Prescriptivism

A critical examination of R.M. Hare's proposal, as a paradigmatic author for the universalist and anti-cognitivist position in ethics, primarily concerning contemporary and current criticisms of denying universalism as an approach to the model of moral reasoning and criticisms of the possibility of offering a radical anti-cognitivist position.

Analogy with secondary properties

Consideration of a proposal that establishes an analogy between moral properties and secondary properties within a naturalistic and normativistic framework.

Naturalism

Presentation of naturalistic critiques of moral realism (Harman, Mackie, Timmons) and naturalistic defenses of moral realism (in both reductionist and non-reductionist forms). Themes from contemporary neo-Aristotelian naturalism will also be addressed, along with a discussion of the analogy between epistemological naturalism and moral naturalism.

Kantian Proposals

These are contemporary proposals that emphasize the importance of rational deliberation in the moral domain, as well as an internalist approach to motivation. The emphasis is on the modern development of Kantian models in the direction of a strong deductivist program and a constructivist program.

Foundationalism, Coherentism, Contextualism

Presentation of classical epistemological methods with their application in the moral domain, primarily Audie's foundationalism, as well as Danielson's and DePaul's coherentism. After presenting the difficulties of applying these methods, a contextualist proposal will be presented, which appears both as an alternative and as a complement to these methods.

EXPECTED LEARNING OUTCOMES

After completing the course requirements, students (doctoral candidates) will be able to:

1. Engage in informed and critical discussions about leading contemporary positions and theoretical questions related to morality, its origins, types of moral statements, and the implications that metaethics has on normative ethics.
2. Utilize complex, highly specialized, and demanding scholarly literature.
3. Independently evaluate existing positions, construct arguments, and find counterexamples to support or critique a thesis or position.
4. Write an original research paper in the thematic areas covered by the course.
5. Apply knowledge and insights from the field of ethics to philosophical discussions in other disciplines, as well as to scholarly discussions within other fields and domains.

WAYS IN WHICH THE COURSE IS DELIVERED (mark with 'X')

Lectures	Seminars	Practical work	Independent work
X	X		
Fieldwork	**Laboratory work**	**Mentoring**	**Other**

II. COURSE EVALUATION AND GRADING CRITERIA

ASSESSMENT COMPONENT	ECTS CREDIT ALLOCATION	MAXIMUM POINTS (% OF TOTAL)
Class attendance	1,0	**0**
Class participation	1,0	**10**
Project-based assessment	5,0	**90**
Final exam	-	**-**
TOTAL	7,0	**100**

Final grades will be determined as follows:

GRADE	UNDEGRADUATE AND GRADUATE PROGRAMMES
5 (A)	90 – 100 % points
4 (B)	75 – 89.9 % points
3 (C)	60 – 74.9 % points
2 (D)	50 – 59.9 % points
1 (F)	0 – 49.9 % points

III. READING

MANDATORY READING

1. Sinnott-Armstrong, Walter, and Mark Timmons, eds. *Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology.* Oxford University Press, 1996.
2. Sayre-McCord, Geoffrey, ed. *Essays on Moral Realism*. Cornell University Press, 1988.

RECOMMENDED FURTHER READING

1. Dancy, Jonathan. *Ethics without Principles.* Oxford University Press, 2004.
2. DePaul, Michael, and Linda Zagzebski, eds. *Intellectual Virtue: Perspectives from Ethics and Epistemology*. Clarendon Press, 2003.
3. Korsgaard, Christine M. *Creating the Kingdom of Ends*. Cambridge University Press, 1996.
4. McDowell, John. *Mind, Value, and Reality*. Harvard University Press, 1998.
5. Schafer-Landau, Russ. *Moral Realism: A Defense*. Oxford University Press, 2003.
6. Stratton-Lake, Philip, ed. *Ethical Intuitionism*. Clarendon Press, 2002.
7. Gibbard, Allan. *Wise Choices, Apt Feelings*. Harvard University Press, 1990.
8. Timmons, Mark. *Morality without Foundations*. Oxford University Press, 1999.
9. Wiggins, David. *Needs, Values, and Truth*. Blackwell, 1987.
10. Williams, Bernard. *Ethics and the Limits of Philosophy*. Harvard University Press, 1985.

IV. ADDITIONAL INFORMATION

ATTENDANCE

Attendance is mandatory. Students are allowed to miss no more than 30% of all classes without penalty.

WAYS IN WHICH STUDENTS WILL BE NOTIFIED ABOUT THIS COURSE

Oral and written announcements during classes, bulletin board, websites, Merlin, email

WAYS IN WHICH STUDENTS CAN COMMUNICATE WITH COURSE INSTRUCTORS

Consultations, email, Skype, MS Teams, Zoom

INFORMATION ABOUT THE FINAL EXAM

Course without a final exam:
Throughout the course, students need to acquire the appropriate number of grade points through various forms of continuous monitoring and evaluation.

OTHER RELEVANT INFORMATION

Academic honesty
Any use of texts or other types of work by another author, as well as the use of ChatGPT or other tools whose function is based on AI technology, without a clear and unambiguous citation of the source is considered a violation of academic integrity principles, and is a serious offence regulated by the Ordinance on Student Responsibilities.

EXAM DATES

Winter	
Spring supplementary	
Summer	
Autumn supplementary	

V. COURSE OUTLINE

DATE	TOPIC
Week 1	Introduction to the Course Division between Cognitive and Non-Cognitive Positions
Week 2	Intuitionism and Naturalism
Week 3	Emotivism and Prescriptivism
Week 4	Foundationalism, Coherentism, Contextualism
Week 5	Student Seminars
Week 6	Student Seminars
Week 7	Student Seminars
Week 8	Final Discussion

VI. CONSTRUCTIVE ALIGNMENT			
LEARNING OUTCOMES	**CONTENT**	**TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES**	**ASSESSMENT TASKS**
1st	1-8	Frontal teaching, students presenting their seminars and participating in discussions	Class participation Project-based assessment
2nd	5-8	Students writing and presenting their seminars, consultations	Project-based assessment
3rd	5-8	Students writing and presenting their seminars, participating in discussions with their colleagues	Class participation Project-based assessment
4th	5-8	Students writing and presenting their seminars, consultations, modifying the seminar following the comments and critiques provided by the tutor and other students	Project-based assessment
5th	1-8	Frontal teaching, students presenting their seminars and participating in discussions	Class participation

SYLLABUS

KEY INFORMATION ABOUT THE COURSE	
Course title	Metaphilosophy: The Philosophy of Philosophy (*Metafilozofija: filozofija o filozofiji*)
Study programme	Doctoral programme *Philosophy and Contemporaneity*
Semester	II, IV
Academic year	2024-2025
ECTS credits	7
Contact hours (Lectures + Seminars + Practical work)	15+15+0
Time and venue of classes	To be agreed with the students
Language of instruction	English
Course instructor	Prof. Luca Malatesti
Office Number	422
Office hours	To be agreed with the students
Phone	051 265 650
Email	lmalatesti@ffri.uniri.hr

VII. DETAILED COURSE DESCRIPTION

COURSE OVERVIEW

Metaphilosophy is the philosophical examination of the nature, scope, and purpose of philosophy itself. This course not only introduces you to the key issues, perspectives, and debates within this field, but also seeks to help you develop a clear conception of philosophy that will underpin your doctoral research.

Throughout the course, we will engage with significant contemporary metaphilosophical discussions by exploring the following fundamental questions:

- What is philosophy?
- What should philosophy aim to achieve?
- How does philosophy relate to science and the humanities?
- What is the relationship between analytic and continental philosophy?
- What is the value of philosophy?
- What constitutes good philosophy?

By grappling with these questions, you will be better equipped to articulate and refine the philosophical approach that will shape your dissertation work.

EXPECTED LEARNING OUTCOMES

The course aims to deepen your understanding of key notions related to the topics discussed in the meetings, including philosophers, their views, concepts, and arguments, and develop your personal view. For more detailed information, please refer to Section V. below.

Specifically, the course is designed to enhance the following abilities:

- *Philosophers:* ability to associate philosophers with the specific views, arguments, and concepts in metaphilosophy discussed in the course, along with a general understanding of the historical background when the ideas were proposed.
- *Views:* capacity to articulate the specific problems these views aim to address, along with their main theses, in a concise, clear, and rigorous manner.
- *Concepts:* ability to define or characterize key concepts clearly and succinctly, and to provide appropriate examples that illustrate their meaning.
- *Arguments:* ability to present the structure of arguments, including solutions to philosophical problems, objections, and replies. This includes clarifying their premises and conclusions, as well as assessing their validity (whether they logically lead to their conclusions) and soundness (if valid,

whether the premises are true). While original thought is not required, you should intelligently and thoughtfully engage with the strongest objections found in the core readings. Selecting appropriate objections for different arguments and views will involve thinking critically about the relationships between topics discussed in various seminars.

- *Personal view*: ability to formulate, justify, and defend your own perspective on metaphilosophical problems, while effectively responding to potential objections, and ability to apply fruitfully your metaphilosphical view in your philosophical research.

WAYS IN WHICH THE COURSE IS DELIVERED (mark with 'X')

Lectures	Seminars	Practical work	Independent work
x	x		x
Fieldwork	**Laboratory work**	**Mentoring**	**Other**

VIII. COURSE EVALUATION AND GRADING CRITERIA

ASSESSMENT COMPONENT	ECTS CREDIT ALLOCATION	MAXIMUM POINTS (% OF TOTAL)
Class active participation	2	
Seminar presentation	2	**30%**
Essay (3000 words) – Details regarding the structure and content of the essay will be addressed during the course**.**	3	**70%**
TOTAL	7	**100%**

Final grades will be determined as follows:

GRADE	UNDERGRADUATE AND GRADUATE PROGRAMMES
5 (A)	90 – 100 % points
4 (B)	75 – 89.9 % points
3 (C)	60 – 74.9 % points
2 (D)	50 – 59.9 % points
1 (F)	0 – 49.9 % points

IX. READING

MANDATORY READING

Overgaard, S., Gilbert, P., & Burwood, S. (2013). *An Introduction to Metaphilosophy*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9781139018043 (FFRI Library: 101 / OVERGAARD i)

RECOMMENDED FURTHER READING

Braver, L. (2011). Analyzing Heidegger: A history of analytic reactions to Heidegger. In D. O. Dahlstrom (Ed.), *Interpreting Heidegger* (pp. 235–255). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511974465.013

Cerbone, D. R. (2017). Phenomenological method and the achievement of recognition. who's been waiting for phenomenology? In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 295–316). Cambridge University Press.

Cooper, D. E. (2009). Visions of philosophy. *Royal Institute of Philosophy Supplement*, *65*, 1–13. https://doi.org/10.1017/S1358246109990026

Dotson, K. (2013). How is this paper Philosophy? *Comparative Philosophy*, *3*(1), 3–29.

Gallagher, S. (2022). *Phenomenology* (2nd ed). Palgrave Macmillan. (Chapter 1)

Glock, H.-J. (2017). Impure conceptual analysis. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 77–100). Cambridge University Press.

Isaac, M. G., Koch, S., & Nefdt, R. (2022). Conceptual engineering: A road map to practice. *Philosophy Compass*. https://doi.org/10.1111/phc3.12879

Kitcher, P. (2011). Philosophy inside out. *Metaphilosophy*, *42*(3), 248–260. https://doi.org/10.1111/j.1467-9973.2011.01684.x

Levy, N. (2003). Analytic and continental philosophy: Explaining the differences. *Metaphilosophy*, *34*(3), 284–304.

Macarthur, D. (2017). On metaphysical quietism and everyday life. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 249–273). Cambridge University Press.

Moore, A. W. (2017). Sense-making from a human point of view. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 44–55). Cambridge University Press.

Reynolds, J., & Stokes, P. (2017). Existentialist methodology and perspective. Writing the First Person. In S. Overgaard & G. D'Oro (Eds.), *The Cambridge companion to philosophical methodology* (pp. 317–336). Cambridge University Press.

Rorty, R. (2001). The Decline of Redemptive Truth and the Rise of a Literary Culture: The Way the Western Intellectuals Went. *Studia Universitatis Babes-Bolyai - Studia Europaea*, *46*(1), 19–36.

Williams, B. (2000). Philosophy as a humanistic discipline. *Philosophy*, *75*(4), 477–496. https://doi.org/10.1017/S0031819100000632

Zahavi, D. (2007). Killing the straw man: Dennett and phenomenology. *Phenomenology and the Cognitive Sciences*, *6*(1–2), 21–43. https://doi.org/10.1007/s11097-006-9038-7

X. ADDITIONAL INFORMATION

ATTENDANCE

Attendance is mandatory. Students are allowed to miss no more than 30% of all classes without penalty.

WAYS IN WHICH STUDENTS WILL BE NOTIFIED ABOUT THIS COURSE

Email forum in the Merlin e-course associated to this course.

WAYS IN WHICH STUDENTS CAN COMMUNICATE WITH COURSE INSTRUCTORS

By email.

INFORMATION ABOUT THE FINAL EXAM

The course does not include a final exam.

OTHER RELEVANT INFORMATION

Lecture schedule

The detailed lecture schedule with dates and times will be arranged in consultation with all the students to accommodate their needs as much as possible.

Academic honesty

Any use of texts or other types of work by another author, as well as the use of ChatGPT or other tools whose function is based on AI technology, without an unambiguous citation of the source is considered a violation of academic integrity principles and is a serious offence regulated by the Ordinance on Student Responsibilities.

EXAM DATES

No final exams.

XI. COURSE OUTLINE

Week	HOURS	TOPIC
Week 1	2	Presentation of the course, and organisation of the reading tasks with students. Map of the core textbook: Overgaard et al., 2013, Chapter 1 + "warm up" activities.
Week 2	4	What is philosophy? Overgaard et al. 2013, Chapter 2. + Seminar 2 questions
Week 3	4	Philosophy, science, and the humanities Overgaard et al. 2013, Chapter 3. Optional readings: Williams, 2000 or Moore 2017; Glock 2017.

		Student presentation: Seminar introduction
Week 4	4	The data of philosophical arguments Overgaard et al. 2013, Chapter 4. Optional readings: Gallagher, 2022, Chapter 1; Isaac, Koch, & Nefdt, 2022; Zahavi, 2007; Cerbone 2017. Student presentation: Seminar introduction
Week 5	4	Analytical and continental philosophy Overgaard et al. 2013, Chapter 5 Optional readings: Braver, 2011; Levy, 2003; Reynolds and Stokes 2017. Student presentation: Seminar introduction
Week 6	4	Philosophy and the pursuit of truth. What is good philosophy 1? Overgaard et al. 2013, Chapter 6, 7 (Sections 1-2, pp. 162-168). Optional readings: Rorty, 2001; Macarthur 2017. Student presentation: Seminar introduction
Week 7	4	What is good philosophy 2? What good is philosophy? Overgaard et al. 2013, Chapter 7 (Sections 4-8), Chapter 8 Optional readings: Cooper, 2009; Dotson, 2013; Kitcher, 2011. Student presentation: Seminar introduction
Week 8	4	Students' presentations of their essay outlines-drafts and discussion + further research + essay writing.
Total	30	

XII. CONSTRUCTIVE ALIGNMENT			
LEARNING OUTCOMES	**CONTENT**	**TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES**	**ASSESSMENT TASKS**
Describe and evaluate the principal descriptive and prescriptive metaphilosophical positions	Philosophy as science, Philosophy as a foundation of science, Philosophy as a contribution to understanding, Philosophy as a human science, Philosophy as conceptual analysis, Philosophy as phenomenology, Philosophy as the activity of keeping conversation open between disciplines	Reading of the assigned and optional literature Seminar discussions	Essay seminar presentation
Elaborate, support, and defend from possible objections, a prescriptive position on metaphilosophy			
Elaborate an account on how the metaphilosophical position above will be applied in the doctoral dissertation research		Work on writing the essay	

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Projektno planiranje i znanstvena istraživanja
Studij	Poslijediplomski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	I, III
Akademska godina	2025./2026.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako
Kabinet	422
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	u dogovoru s nastavnikom
Telefon	
e-mail	mjurjako@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Cilj predmeta je upoznati doktorske studente s temeljnim vještinama koje su potrebne za organiziranje rada na doktorskoj disertaciji i razvoj akademske karijere. Ove vještine uključuju tri područja: 1. strategija publiciranja; 2. pisanje projektnih prijedloga i financiranje istraživanja; 3. upravljanje projektima (raspored i upravljanje vremenom za istraživanje i pisanje doktorske disertacije).

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon odslušanog kolegija studenti će moći:

- Strateški planirati svoju karijeru prema zahtjevima za napredovanje u nastavno-znanstvenim zvanjima u Hrvatskoj i inozemstvu.
- Identificirati važnija tijela u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji koja financiraju istraživačke, edukativne i stručne projekte (uključujući istraživačke posjete, edukacije, konferencije, radionice, itd.)
- Napisati prijedlog za financiranje istraživanja
- Upravljati procesom pisanja prijave i izrade doktorske disertacije

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**
		x	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1	1	**25**
Kontinuirana provjera znanja 2	1	**25**
ZAVRŠNI ISPIT	4	**50**
UKUPNO	7	**100**

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.

- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- European Commission. 2013. How to Apply for a Grant? *International Cooperation and Development – European Commission*. 18 July 2013. https://ec.europa.eu/europeaid/funding/about-grants/how-apply-grant_en. (accessed 10.09.2019)
- Polese, A. 2018. *The SCOPUS Diaries and the (Il)Logics of Academic Survival: A Short Guide to Design Your Own Strategy And Survive Bibliometrics, Conferences, and Unreal Expectations in Academia*. Auflage. Stuttgart: ibidem.

IZBORNA LITERATURA

- Bell, J. i Waters, S. 2018. *Doing Your Research Project: A Guide for First Time Researchers.* London: McGraw-Hill Education.
- Brewster Folsom, R. 2019. *How to Get Grant Money in the Humanities and Social Sciences*. Yale University Press.
- Jacobsen, J. M. i Kress, J. K. i Belcher, J. C. 2008. *From Idea to Funded Project: Grant Proposals for the Digital Age*. Westport, Conn.: Praeger.
- Semenza, G. i Colón, M. 2010. *The Graduate Study for the 21st Century: How to Build an Academic Career in the Humanities*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Odabrani temeljni tekstovi iz filozofije

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Prema dogovoru

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Email, konzultacije

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije, email

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	
Proljetni izvanredni	Prema dogovoru
Ljetni	Prema dogovoru
Jesenski izvanredni	Prema dogovoru

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME

1.	Upoznavanje s relevantnim tijelima za financiranje znanstvenih projekata u Hrvatskoj i svijetu
2.	Vrste projekata i kontekst prijave
3.	Odabir institucija i fondova s obzirom na istraživačke potencijale i interese
4.	Strateško planiranje publikacija
5.	Doktorska disertacija kao projekt
6.	Planiranje projekta (uključujući i izradu doktorske disertacije) seminar 1
7.	Planiranje projekta (uključujući i izradu doktorske disertacije) seminar 2
8.	Planiranje projekta (uključujući i izradu doktorske disertacije) seminar 3
9.	Planiranje projekta (uključujući i izradu doktorske disertacije) seminar 4
10.	Planiranje projekta (uključujući i izradu doktorske disertacije) seminar 5

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	**SADRŽAJ**	**AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)**	**METODE VREDNOVANJA**
Strateški planirati svoju karijeru prema zahtjevima za napredovanje u nastavno-znanstvenim zvanjima u Hrvatskoj i inozemstvu.	Upoznavanje s relevantnim tijelima za financiranje znanstvenih projekata u Hrvatskoj i svijetu	predavanje	Kontinuirana provjera znanja 1
Identificirati važnija tijela u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji koja financiraju istraživačke, edukativne i stručne projekte (uključujući istraživačke posjete, edukacije, konferencije, radionice, itd.)	Vrste projekata i kontekst prijave; Odabir institucija i fondova s obzirom na istraživačke potencijale i interese	Predavanje; rad na tekstu	Kontinuirana provjera znanja 2
Napisati prijedlog za financiranje istraživanja	Strateško planiranje publikacija; Doktorska disertacija kao projekt	Predavanje; istraživanje relevantne literature; studenti pišu projektnu prijave	Ispit
Upravljati procesom pisanja prijave i izrade doktorske disertacije	Doktorska disertacija kao projekt; Planiranje projekta (uključujući i izradu doktorske disertacije) seminar 1, 2, 3, 4, 5	Istraživanje relevantne literature; studenti pišu projektnu prijave	Ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Socijalna filozofija
Studij	Doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	II., IV.
Akademska godina	2025./2026.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Petar Bojanić
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dogovor
Telefon	0911454541
e-mail	bojanicp@gmail.com petar.bojanic@cas.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

1. Kritička teorija
- Frakfurtska škola i predstavnici: M. Horkheimer, T. Adorno, H. Marcuse, J. Habermas
- emancipatorska uloga filozofije (kao istraživanja društva)
- demokracija kao praktični cilj kritike: od ideologije do socijalnih činjenica (Habermas o politici i
- delibarativnoj/diskurzivnoj racionalnosti)
- Kritička teorija, pragmatička epistemologija i društvene znanosti
- društveno istraživanje kao praktično znanje
- društvene činjenice, normativni ideali i multiperspektivna teorija (pluralizam, globalizam)

2. Socijalna ontologija
- analiza temeljnih struktura društvenog svijeta i njihov ontološki status (uzročna moć društvenih entiteta)
- kolektivna intencionalnost, kolektivne emocije, kolektivno zaključivanje, kolektivna (grupna) solidarnost
- kolektivni identiteti i kolektivna akcija (odgovornost)
- društvene institucije, društvene norme, namjeravane i ne-namjeravane posljedice institucinalnih organizacija

3. Djelovanje, teorije akcije (*agency*)
- socijalna struktura i kolektivno/individualno djelovanje (G.W.F. Hegel. K. Marx)
- donošenje odluka i (i)racionani izbor (bihevioralna ekonomija)
- epistemičko, moralno, političko djelovanje i odgovornost
- govorni činovi
- uračunljivost (*accounatability*)
- *Vita activa*: rad, posao, djelovanje i *Vita contemplativa* (mišljejnje, želje, sudovi) (K. Marx, J.
- Habermas, H. Arendt)

4. Autoriteti i povjerenje
- legitimitet vlasti i vrste autoriteta (M. Weber: racionalni, tradicionalni, karizmatični)
- politički autoriteti, epsitemički autoriteti (kognitivni autoriteti), religijski autoriteti
- socijalni pokreti i revolucije, politički anarhizam, autoritarianizam (prinuda, sila, moć, društveni neposluh, protesti)

- porijeklo totalitarizma i banalnost zla (H. Arednt)
- povjerenje u epistemičke i političke autoritete (autonomija, egalitarianizam, epistemički egoizam)

5. Situacionizam
- univerzalizam vs. kontekstualizam, partikulralizam, lokalizam, situacionizam
- situacijska etika i moralni karakter
- teorije ličnosti, situacijska psihologija i i teorije vrijednosti (vrlina)
- ljudsko ponašanje i društvena situacija (psihologija mase, Millgramov eksperiment, Zimbardov eksperiment i dr.)
- situacija, racionalnost i iracionalnost

6. Ideologije, zakon, vlast
- sustavi političkih ideja i političkih vjerovanja (liberalne, konzervativne, fašističke, komunističke i dr.)
- liberalne i radikalne koncepcije o ideologiji
- ideologija, znanost, manipulacija
- idelogija, izvori zakona i pravni akti
- ideologija i pravednost
- posebne političke i epsitemološke ideologije (obrazovanje, javno zdravstvo, ekonomija, imigracija, okoliš i dr.)

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

 Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene socijalne filozofije
 Usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme socijalne epistemologije; socijalne ontologije, teorije socijalne grupe, teorije institucije; upoznavanje strukture argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprostavljenih stajališta
 Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne literature
 Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema
 Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**
		X	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	2	
Kontinuirana provjera znanja/aktivnost	4	**75**
Esej	1	**25**
ZAVRŠNI ISPIT	/	**/**
UKUPNO	7	**100**

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Arendt, H., 1958., *The Human Condition*. University of Chicago Press, Chicago, Illinois.
2. Bohman, J., 1991. *New Philosophy of Social Science: Problems of Indeterminacy*, Cambridge: MIT Press.
3. Habermas, J.,1996., *Between Facts and Norms*, Cambridge: MIT Press.
4. Searle, John, 1995, *The Construction of Social Reality*, London: Penguin.
5. Searle, John, 2010, *Making the Social World: The Structure of Human Civilization*, Oxford: Oxford University Press
6. Tuomela, R., 2002., The Philosophy of Social Practices: A Collective Acceptance View, Cambridge: Cambridge University Press
7. Weber, M., 1949., The Methodology of the Social Sciences, Glencoe, Illinois: Free Press. Wolff, J., 2002., Why Read Marx Today?, Oxford University Press, Oxford, 2002.

IZBORNA LITERATURA

1. Austin, J., L., 1962, How to Do Things with Words trans. Ben Brewster, Oxford: Oxford University Press.
2. Bohman, J., 1996. Public Deliberation: Pluralism, Complexity and Democracy, Cambridge: MIT Press.
3. Bratman, M., 1987., Intentions, Plans and Practical Reason, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
4. Durkheim, E., 1992., Professional Ethics and Civic Morals, C. Brookfield (tr.), London: Routledge.
5. Elster, J., 1989., Nuts and Bolts for the Social Sciences, Cambridge: Cambridge University Press.
6. Feinberg, J., 1988., Harmless Wrongdoing, Oxford University Press, Oxford.
7. French, P., 1984., Collective and Corporate Responsibility, New York: Columbia University Press
8. Gilbert, M., 1989., On Social Facts, Princeton: Princeton University Press.
9. Miller, S., 2001., Social Action: A Teleological Account, New York: Cambridge University Press
10. Parsons, T., 1968., The Structure of Social Action, New York: Free Press.
11. Taylor, C., 1985., Philosophy and the Human Sciences: Philosophical Papers 2, Cambridge: Cambridge University Press

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

dogovor

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Email, konzultacije

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Email, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Ocjenjivanje studenata će se obaviti na temelju aktivnosti na nastavi i završnog eseja

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI	
Zimski	dogovor
Ljetni	dogovor
Jesenski	dogovor

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Individualno i socijalno
2.	Socijalna grupa
3.	Socijalni akti, fakti; obaveze i odgovornosti
4.	Projektni um i planski um
5.	Teorija institucije

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje	Socijalne teorije i teorije socijalnog	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje teorija socijalne grupe	Mauss, Gierke, Gurwitsch, Simmel	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje socijalne ontologije	Tuomela, Searle, Gilbert, Schmid	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje teorija institucije	Searle, Bratman,	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja
Student će biti u stanju izložiti i koristiti osnovne ideje o socijalnom projektu i planiranju	Bratman, Betzler	Predavanja, rad na tekstu, rasprava na raspravi, izlaganja studenata	Ocjena izlaganja i kontinuirana provjera znanja

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Spoznaja i društvo
Studij	Poslijediplomski doktorski studij „Filozofija i suvremenost“
Semestar	1. ili 3.
Akademska godina	2025. / 26.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Snježana Prijić Samaržija
Kabinet	417
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	Prema dogovoru
Telefon	265641
e-mail	prijic@uniri.hr

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

1.Socijalna epistemologija

- uloga društva i spoznaja: povijesni pregled
- socijalni konstruktivizam i socijalna epistemologija
- socijalni konstruktivizam: Strogi program edinburške škole; postmodernizam; feministička Epistemologija, smrt epistemologije; epistemološki komunitarizam i dr.
- Popperov treći svijet; metodološki individualizam i kolektivizam
- individualna i socijalna epistemologija; naturalistička epistemologija i socijalna epistemologija
- instrumentalizam, relativizam i istina; društvena povijest istine
- epistemičke vrijednosti – racionalnost, razumijevanje, delibaracija, rješavanje problema i dr.

2. Epistemologija svjedočanstva (komunikacija)

- Epistemologija svjedočanstva i povjerenje: status svjedočanstva kao prezervativnog izvora znanja, opravdanje vjerovanja stečenih putem svjedočanstva; svjedočanstvo i ostali izvori znanja
- Povijesni pregled problema: Redukcionizam i anti-redukcionizam
- Evidencijalizam i anti-evidencijalizam u pogledu svjedočanstva
- Epistemološka podjela rada (organizacija spoznajnog posla); epistemološka kooperacija i povjerenje; problem prenošenja znanja, stručnjaci

- Teorije osobnosti i situacijska psihologija
- Povjerenje i demokracija; povjerenje i poslovanje
- Svjedočanstvo i povjerenje o okvirima online komunikacije i u digitalnom dobu umjetne Inteligencije: dezinformacije, lažne vijesti, komore jeke i sl.

3. Prakse formiranja vjerovanja i društvo

- Epistemologija neslaganja
- Epistemički autoriteti
- Epistemologija neznanja
- Prakse formiranja vjerovanja i društvo: konsenzus, stručnjaci, veritizam
- Konsenzus i konsenzualistička teorija opravdanja u socijalnoj epistemologiji; zdravorazumski konsenzus i racionalni konsenzus; konsenzualizam i koherentizam
- Stručnjaci i ekspertistička teorija opravdanja u socijalnoj epistemologiji; ekspertizam i fundacionalizam
- Veritizam kao teorija opravdanja u socijalnoj epistemologiji: veritizam i relijabilizam
- Argumentacija: monološka i dijaloška argumentacija; istina utemeljena na dokazima i kulturalna klima argumentacije; greške i dobra argumentacija; alternativni pristupi argumentaciji

4. Znanje u društvu: posebne domene

- Znanost: znanost kao konvencija; političko-militaristički prikaz znanosti, teorijska ovisnost opažanja, neodređenost znanstvenih teorija itd.; post- istina i skepticizam prema znanosti
- Tehnologija: tehnologija i znanje, komunikacija računalima; ekspandirana komunikacija i epistemičko djelovanje
- Pravosuđe: istina i zakonska regulativa; svjedočenja stručnjaka, otkrivanje i tajnost, sustav porote i pravila isključivanje i dr.
- Obrazovanje – ciljevi, metode i interesi obrazovanja i istina, kritičko mišljenje, povjerenje i pedagogija, uloga istine kao objektivne vrijednosti; konstruktivistička pedagogija, digitalna pismenost
- Mediji – socijalni mediji, stjecanje znanja u digitalnoj eri

5. Politička epistemologija

- Demokracija: znanje i narav glasovanja, znanje i informiranost glasačkog tijela, demokratska vrijednost znanja glasačkog tijela, demokracija i mediji i dr.
- Epistemologija demokracije – epistemički aspekti populizma, ekstremizma, teorija zavjera
- Demokratska deliberacija: različitost perspektiva i ekspertiza
- Epistemočko opravdanje demokracije - procediralizam i kritike
- Moralna epistemologija

- Primijenjena epistemologija

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

- Razvijanje vještine analitičkog i kritičkog mišljenja o općenito epistemološkim pitanjima vezanim uz društvenu smještenost epistemičkog djelatnika
- Stjecanje primjerene razine spoznaja iz domene socijalne epistemologije, političke epistemologije i primijenjene epistemologije
- Usvajanje metodologije znanstvenog istraživanja i filozofskog promišljanja vezanog uz teme socijalne epistemologije; upoznavanje strukture argumentacije i razvijanje sposobnosti i vještina suočavanja suprotstavljenih stajališta
- Razvijanje sposobnosti analize i interpretacije izvorne literature
- Poticanje na kritičko mišljenje prakticiranjem problemskog pristupa, koncipiranje i razvijanje osobnih stajališta o pojedinim problemima, poticanje sposobnosti samostalnog rada i promišljanja problema
- Poticanje kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog zahvaćanja problema u interdisciplinarnom pristupu

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	**0**
Kontinuirana provjera znanja 1	1	**20**
Kontinuirana provjera znanja 2 (esej)	5	**80**
ZAVRŠNI ISPIT	-	-
UKUPNO	7	**100**

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti 100% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI /DIPLOMSKI STUDIJI/POSLIJEDIPLOMSKI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Prijić –Samaržija, S., Društvo i spoznaja, Zagreb, Kruzak, 1995.
- Goldman, A.I., Knowledge in a Social World, Oxford, Oxford University Press, 1999.
- Coady, C.A.J., Testimony: A Philosophical Study, Oxford, Claredon Press, 1992.
- Adler, J. Belief's own Ethics, Cambridge, Mass., A Bradford Book, MIT Press, 2002
- Feldman, R. and Warfield, T. A. (ur.), 2010, *Disagreement*, Oxford: Oxford University Press.

- Haddock, A., Millar, A. and Pritchard, D. (ur.), 2010, *Social Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Hannon, Michael, and de Ridder, Jeroen, eds., 2021, *The Routledge Handbook of Political Epistemology*, New York: Routledge.
- Lackey, Jennifer and Ernest Sosa (ur.), 2006, *The Epistemology of Testimony*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer (ur.)., 2014, *Essays in Collective Epistemology*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer, 2021, *The Epistemology of Groups*, Oxford: Oxford University Press.
- Lackey, Jennifer ed. 2023, *Applied Epistemology* Oxford: Oxford University Press
- Zagzebski, Linda Trinkaus, 1996, *Virtues of the Mind: An Inquiry into the Nature of Virtue and the Ethical Foundations of Knowledge*, Cambridge: Cambridge University Press.

IZBORNA LITERATURA

- Aristotel, Politika, Beograd, Kultura, 1960.
- Barnes, B., i Bloor, D.,"Relativsim, Rationalism and the Sociology of Knowledge", u M. Hollis i S. Likes (ur.) , Rationality and Relativism, Oxford, B.Blackwell,1982.
- Barnes, B., Scientific Knowledge and Sociological Theory, London, Rauledge and Kegan Paul, 1974.
- Bender, J.W., (ur), The Current State of the Coherence Theory, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1989.
- Bloor, D., (1981) ,The Strenght of Strong Programme", Philosophy of Social Science, br. 1.1
- Bloor, D., (1983) , L. Wittgenstein. A Social Theory of Knowledge, London, Macmillan Press.
- BonJour, L., (1985) , The Structure of Empirical Knowledge, Cambridge, Mass., Harward University Press.
- Dancy, J., (1990) , An Introduction to Contemporary Epistemology, Blackwell.
- Fricker, E., (1987) ,"The Epistemology of Testimony", Aristotelian Society Supplementary, Vol. LXI.
- Fricker, E. (1995) , "Telling and Trusting: Reductionism and Anti-Reductionism in the Epistemology of Testimony", Mind, Vol. 104. br. 414.
- Goldman, A.I., (1986) , "The Cognitive and Social Sides of Epistemology", u A.Fine i P.Machamer, izd., Philosophy of Science Association, Vol. 2.
- Goldman, A.I., (1987) , "Foundations of Social Epistemics", Sythese, br. 73.
- Hardwig, J., “Epistemic dependence” Journal of Philosophy, No. 82, 1985
- Hardwig, J., “”The Role of Trust in Knowledge”, Journal of Philosophy, No. 88, 1991.
- Hume, D., (1748/1962) , An Enquiry Concerning the Human Understanding, Oxford, ur. L.A. Selby-Bigge, Claredon Press.
- Hume, D. Of Miracles, Open Court, La Salle, Illinois, ur. Anthony, Flew , (izd.) 1987.
- Kitcher, P., (1990) , "The Division of Cognitive Labour", The Journal of Philosophy, Vol. LXXXVII, br. 1.
- Lehrer, K., i Wagner, C., (1981), Rational Consensus in Science and Society, Dordrecht, Reidel Publishing Company.
- Lewis, C.I., “The Bases of Empirical Knowledge”, u Empirical Knowledge, ur. Chisholm, R.M. i Schwartz, R.J., New Jersey, Englewood Cliffs, 1973.
- Locke, J., An Essay concerning Human Understanding, ur. J.W. Yolton, London, 1965.
- Moore, G. E., "The Defence of Common Sense", London, Contemporary British Philosophy, 1925.
- Moser, P. K., (1985), Empirical Justification, Dordrecht, D. Reidel Publishing Company.
- Pettit, P. (1993), Common Mind, Oxford, Oxford University Press.
- Plantinga, A., (1994), Warrant and Proper Function, Oxford, Oxford University Press.
- Platon, Fileb i Teetet, Zagreb, Naprijed, 1979.
- Platon, Menon, Beograd, BIGZ, 1970.
- Pollock, J., (1974), Knowledge and Justification, Priceton, Princeton University Press;
- Popper, K.R., (1972) , "Epistemology Without a Knowing Subject", u Objective Knowledge, Oxford, Oxford University Press.
- Quine, W.V., (1969) ,Ontological Relativity and Other Essays, New York, Columbia University Press.
- Reid, T., Inquiry and Essays, ur. R. E. Beanblossom i K. Lehrer, Hacket Publishing Company, Indianapolis, 1983.
- Sosa, E., (1991) , Knowledge in Perspective, Cambridge, Cambridge University Press.
- Witgenstain, L., Filozofska istraživanja, Beograd, Nolit, 1980.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE	
Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Usmeno izlaganje i obrada hipoteze istraživanja i pisani esej	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Proljetni izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Ljetni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave
Jesenski izvanredni	Ocjena se dobiva na temelju eseja kojeg student ili studentica može predati u bilo kom trenutku nakon kraja nastave

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
U skladu s rasporedom	
1.	Socijalna epistemologija – uvod
2.	Epistemičko neslaganje
3.	Epistemologija neznanja – kultura neznanja, kriza prosvjećenosti, skepticizma prema znanosti
4.	Epistemički paternalizam
5.	Epistemička pravednost
6.	Moralana epistemologija
7.	Politička epistemologija
8.	Epistemologija demokracije
9.	Epistemički autoriteti, javne politike i pitanje povjerenja
10.	Politika, istina, post-istina i postmodernizam
11.	Komunikacija u digitalnoj eri
12.	Afektivna polarizacija, evidencija i evidencijalizam
13.	Lažne vijesti, epistemički baloni, komore jeke i online zajednice
14.	Je li političko neznanje racionalno? Je li politička iracionalnost mit?
15.	Završna diskusija i priprema za ispit

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
shvatiti i analizirati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o socijalnoj epistemologiji	1-5	Predavanje, analiziranje filozofskih tekstova, rasprava, individualni rad	Sudjelovanje u raspravi; završni esej
kreativno upotrebljavati stečene spoznaje, samostalnom interpretacijom novih srodnih tematika	1-5	Predavanje, analiziranje filozofskih tekstova, rasprava, individualni rad	Sudjelovanje u raspravi; završni esej
povezati rasprave uže vezane za društveno spoznajne teme i spoznaje iz drugih područja	1-5	Predavanje, analiziranje filozofskih tekstova, rasprava, individualni rad	Sudjelovanje u raspravi; završni esej
demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	1-5	Predavanje, analiziranje filozofskih tekstova, rasprava, individualni rad	Sudjelovanje u raspravi; završni esej

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Umjetnost i moral
Studij	Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij Filozofija i suvremenost
Semestar	Svi
Akademska godina	2025./2026.
Broj ECTS-a	7
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+0+15
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema dogovoru
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije (dva termina)	Četvrtak, 10,30 – 12,00
Telefon	051 265-639
e-mail	ividmar@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Glavni je cilj ovoga predmeta omogućiti polaznicima poslijediplomskog doktorskog studija uvid u neka od pitanja koja se javljaju u domeni interakcije etike i estetike, odnosno filozofije umjetnosti. Temeljno je polazište kolegija teza prema kojoj umjetnost ima značajno mjesto i ulogu kako za pojedinca privatno tako i za širu zajednicu, što je ujedno razlog zbog kojeg je potrebno naše interakcije s umjetničkim djelima promatrati iz perspektive etike i politike. Drugi razlog odnosi se na činjenicu da sama umjetnička djela, kao i modusi njihove produkcije, često predstavljaju značajne etičke izazove u svijetlu kojih možebitno potrebuju određene regulative unutar javnih politika koje reguliraju interakciju publike i umjetnosti odnosno umjetnika.
Tri su glavna cilja koja se kroz kolegij nastoje ostvariti:
1. osvijestiti etičke i političke dimenzije umjetnosti i specifičnih umjetničkih djela
2. razmotriti teorije koje analiziraju fenomenologiju naših umjetničkih iskustava, posebno s obzirom na pitanje može li nas bavljenje umjetnošću moralno kontaminirati ili obogatiti
3. razmotriti neke od pristupa etičkoj kritici umjetnosti koji bi trebali biti adresirani ukoliko umjetničke interakcije i produkciju reguliramo javnim politikama

S obzirom na specifične interese studenata, teme se mogu modificirati.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon položenog ispita polaznici će:
1. posjedovati vještine potrebne za razumijevanje, interpretaciju i procjenu umjetničkog djela koje uključuju njegove etičke i političke dimenzije
2. raspolagati teorijama koje nam omogućuju kritički pristup takozvanim nemoralnim djelima, posebno u kontekstu umjetnosti u javnome prostoru
3. imati osnovne spoznaje o teorijama unutar kognitivnih znanosti o tome kako ljudi procesuiraju fikcijska djela i njihovim implikacijama za neke konkretne društvene probleme poput pitanja cenzure, popisa školske lektire, financiranja umjetnosti i slično
4. Prepoznati valjane filozofske argumente u umjetničkim i van-umjetničkim kontekstima i zauzeti kritički stav o njima
5. Voditi debate i diskusijske grupe
6. Napisati esej s jasno iznesenom tezom i argumentiranim stajalištem

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	X
Terenska nastava	**Laboratorijski rad**	**Mentorski rad**	**Ostalo**
x		x	x

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave **Aktivnost u nastavi**	2	**30**
Izlaganje	2	**35**
Esej	3	**35**
ZAVRŠNI ISPIT		
UKUPNO		

Opće napomene: Ukupan uspjeh studenta rezultat je triju ključnih aktivnosti; u dogovoru s mentorom student može odrađivati i ddoatne aktivnosti (sudjelovanje na konferencijama; objava radova).

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Za potrebe kolegija pripremit će se I reader tekstova na temelju specifičnih interesa studenata s popisa izborne literature.

Harold James. Ur. 2023. *The Oxford Handbook of Ethics and Art*. Oxford University Press

IZBORNA LITERATURA

Appleman D. (2022), Literature and the New Culture Wars, Norton Professional Books
Boyd B. (2012), *Why Lyrics Last: Evolution, Cognition and Shakespeare's Sonnets*, Harward UP
Burke M. & Troscianko E. ur. (2017), *Cognitive Literary Science*, OUP
D'Olimpop L. (2024), The Necessity of Aesthetic Education, Blomsburry Publishing
Davies S. (2013), The Artful Species, OUP
Ema Sullivan-Bissett, Helen Bradley, and Paul Noordhof, (2017), Art and Belief, Oxford
Felski, R. (2011) The Uses of Literature, Wiley
Flory, D. (2008), Philosophy, Black film, film noir, Penn state UP
Gilmore J. (2020), *Apt Imaginings: Feelings for Fictions and Other Creatures of the Mind*, OUP
Hooks b. (2009), *Reel to real: race, sex, and class at the movies*. Routledge
hooks b. (2010), Teaching critical thinking. Practical wisdom. Routledge
Kind Amy (ed.) (2016), *Routledge Handbook of Philosophy of Imagination*, London: Routledge
Magee B. *Talking Philosophy. Dialogues with 15 Leading Philosophers*, OUP, 2001
Murdoch I. (1999), *Existentialists and Mystics: Writings on Philosophy and Literature*. New York: Allen Lane The Penguin Press
Nagel T. *Mortal Questions*. Cambridge UP, 1979
Nagel T. *The View from Nowhere*, OUP, 1986
Nozick R. *The Examined Life*, Simon and Schuster, 1989
Plantinga C. (2023), Screen stories and moral education, OUP
Vidmar I. (2013), „Filozofija i književnost o svijetu i čovjeku: isto a različito", *Prolegomena* 12 (2) 2013: 285–313
Vidmar Jovanović, I. (2019), Narrative Art, Knowledge and Ethics, Rijeka: Filozofski fakultet Rijeka

Vidmar Jovanović, I. (2021), „Applied Ethical Criticism of Narrative Art“, *Etica and Politica*, XXIII, 2021, 3, pp. 443-459
Vidmar Jovanović, I. 82024), „On the (un)suitability of literature for moral education'. *Theoria*,
Wimmer L., Currie G., Friend S. & F.J. Ferguson (2022), “The Effects of Reading Narrative Fiction on Social and Moral Cognition: Two Experiments Following a Multi-Method Approach”, Scientific Study of Literature, 11,2, 223-265
Wolterstorff N. (2015), Art Rethought. The Social Practices of Art, Oxford University Press

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). Kašnjenje se ne tolerira. Od studenata se očekuje izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

- E-kolegij na platformi Merlin
- Mrežne stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju
- Oglasne ploče Odsjeka za filozofiju
- Elektronička pošta
- Tajništvo Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

E-mail, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni ispit

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Korištenje literature/bilješki/podataka za vrijeme kolokvija kao i prepisivanje nije dozvoljeno te se u tom slučaju dobiva 0 bodova.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	Prema dogovoru sa studentima
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
posjedovati vještine potrebne za razumijevanje, interpretaciju i procjenu umjetničkog djela koje uključuju njegove etičke i političke dimenzije	Filozofske teorije posvećene tematskim područjima kolegija; umjetnička djela	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, analiza i interpretacija djela	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
raspolagati teorijama koje nam omogućuju kritički pristup takozvanim nemoralnim djelima, posebno u kontekstu umjetnosti u javnome prostoru	Filozofske teorije (tekstovi) i primjeri umjetničkih djela	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, analiza i interpretacija djela	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi

imati osnovne spoznaje o teorijama unutar kognitivnih znanosti o tome kako ljudi procesuiraju fikcijska djela i njihovim implikacijama za neke konkretne društvene probleme poput pitanja cenzure, popisa školske lektire, financiranja umjetnosti i slično	Umjetnička djela	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, grupni rad	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Prepoznati valjane filozofske argumente u umjetničkim i van-umjetničkim kontekstima i zauzeti kritički stav o njima	Filozofski tekstovi	Diskusija	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; seminar/esej
Voditi debate i diskusijske grupe	Filozofski tekstovi, primjeri umjetničkih djela	Rad na tekstu, diskusije, analiza teksta	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi; izlaganje
Napisati esej s jasno iznesenom tezom i argumentiranim stajalištem	Rad	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, grupni rad	Esej